

Załącznik
do uchwały nr 25/III/2018
Rady Gminy Pacyna
z dnia 28 grudnia 2018 r.

**GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI I
ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH
ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII W
GMINIE PACYNA NA ROK 2019**

I. Wstęp

Używanie alkoholu i narkotyków powoduje duże szkody zdrowotne i społeczne. Koniecznym staje się więc podejmowanie działań zmierzających do ograniczania popytu i podaży tych środków, a także działań mających na celu redukcję szkód zdrowotnych i społecznych wynikających z używania substancji psychoaktywnych. Szczególnie istotne jest, aby działania takie podejmowane były już na poziomie lokalnym.

II. Podstawa prawna

Podstawę prawną działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii stanowią:

1. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2018 r., poz. 2137),
  2. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2018r., poz. 1030),
  3. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015r. poz. 1390),
  4. Ustawa z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym (Dz. U. z 2018r., poz. 1492),
3. Uchwały Rady Gminy Pacyna: Nr XXV/152/2018 z dnia 30 maja 2018 r. i Nr XVII/144/97 z dnia 28 marca 1997r.

III. Diagnoza sytuacji w Gminie Pacyna

Diagnoza problemów alkoholowych i narkotykowych służy dostosowaniu lokalnej polityki wobec alkoholu i narkotyków do lokalnych potrzeb. Gmina Pacyna obejmuje powierzchnię 9085 ha. Liczba mieszkańców wynosi 3646, w tym: osób do 18 r.ż. - 580 i powyżej 18 r.ż.- 3066 (stan na 07.12.2018r.), brak większych zakładów pracy. Działa 127 podmiotów gospodarczych (stan na dzień 10.12.2018r.).

Placówki oświatowe na terenie Gminy Pacyna:

- Przedszkole Samorządowe w Pacynie z siedzibą w Skrzyszewach z oddziałem zamiejscowym w Luszyńcu
- Szkoła Podstawowa w Pacynie

Na terenie gminy Pacyna (stan na miesiąc grudzień 2018 r.) znajduje się 6 punktów sprzedaży napojów alkoholowych, w których podmioty posiadają:

- 6 zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych o zawartości do 4,5 % alkoholu oraz piwa,
- 6 zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych o zawartości od 4,5 % do 18% alkoholu z wyjątkiem piwa,
- 5 zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych o zawartości alkoholu powyżej 18%,
- 2 zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych o zawartości do 4,5% oraz piwa w miejscu sprzedaży (ogródki piwne).

Na jeden punkt sprzedaży alkoholu przypada 1022 mieszkańców.

W 2018 r. na terenie Gminy Pacyna została przeprowadzona diagnoza lokalnych i społecznych zagrożeń. Badaniem ankietowym objęto trzy grupy mieszkańców: uczniów szkoły podstawowej, dorosłych mieszkańców oraz sprzedawców w punktach sprzedaży alkoholu. W podsumowaniu przeprowadzonych badań można wyróżnić kilka głównych problemów, jakie pojawiły się w wypowiedziach mieszkańców.

1. Duży problem wśród młodych mieszkańców gminy stanowi picie alkoholu – 18% ankietowanych uczniów deklaruje, że inicjację alkoholową ma już za sobą. Dodatkowo wśród uczniów są osoby deklarujące picie bieżące, a także przyznające się do incydentów upijania się. Jest to bardzo ważny i wyraźny sygnał do niezwłocznego podjęcia działań z zakresu profilaktyki uzależnień wśród młodzieży.

2. Niemniej istotna zdaje się być także edukacja młodych ludzi odnośnie środków psychoaktywnych zarówno tych legalnych, jak i nielegalnych. Potwierdza to chociażby stwierdzenie młodzieży, że alkohol zawarty w piwie jest inny i mniej groźny dla zdrowia – 35% uczniów jest tego zdania. Co ważne także dorośli dzielą się taką opinią – alkohol w piwie za mniej szkodliwy uważa 27% dorosłych mieszkańców. Oznacza to, że edukacja powinna dotyczyć całej społeczności lokalnej, nie tylko młodzieży, tym bardziej, że sami dorośli właśnie alkoholizm uważają, za jeden z najważniejszych problemów w gminie.

3. Warto zwrócić uwagę także na powody sięgania po alkohol przez młodzież, ponieważ bardzo duża część respondentów jako powód podaje chęć dopasowania się do kolegów – aż 76% uczniów jest takiego zdania, dlatego ważne, by w działaniach profilaktycznych uwzględnić także nabywanie umiejętności psychospołecznych, jak np. asertywność, radzenie sobie z presją grupy. Istotne jest także zwrócenie uwagi na fakt, że duża część młodych ludzi deklaruje, że piła alkohol z osobą dorosłą z rodziny – 44%, lub nawet z rodzicem – 28%. Dodatkowo, jako powód sięgania po alkohol aż 57% uczniów podało chęć

poczucia się dorosłym. Należy zatem w działania profilaktyczne angażować także osoby dorosłe.

4. Trzeba zwrócić uwagę na kontrolę punktów sprzedaży alkoholu. Ankietowani sprzedawcy co prawda zgodnie twierdzą, że alkoholu osobom nieletnim nigdy nie sprzedali, jednak młodzi ludzie twierdzili zupełnie coś innego deklarując samodzielny zakup. O kontroli sprzedaży, jako bardzo istotnej wspominali także dorośli mieszkańcy gminy.

5. Jeśli chodzi o problem kontaktu młodych ludzi z narkotykami, wszyscy ankietowani zgodnie twierdzą, że nigdy takiego kontaktu nie mieli. Znają natomiast w swoim otoczeniu osoby, które „biorą” narkotyki – 6% udzieliło takiej odpowiedzi. Nasuwa się zatem potrzeba informowania ich o zagrożeniu jakie wiąże się z choćby jednorazowym zażywaniem narkotyków (zwłaszcza jeśli mowa o „popularnych” wśród młodzieży dopalaczach). Tym bardziej, że 42% młodych respondentów ocenia poziom swojej wiedzy na temat narkotyków jako niewielki.

6. Zdaje się, że rzetelna wiedza potrzebna jest nie tylko wśród młodych ludzi, ale także rodziców i innych dorosłych. Sami dorośli mieszkańcy gminy pytani o swój poziom wiedzy odnośnie narkotyków uznali ją za niewystarczającą – aż 49% jest tego zdania. Co jednak bardzo niepokojące, to fakt, że wśród dorosłych są osoby, które uważają, że zażywanie narkotyków w niewielkich ilościach jest bezpieczne. Może to sugerować, że działania profilaktyczne muszą mieć bardziej kompleksowy charakter i obejmować wszystkie grupy mieszkańców gminy, zwłaszcza rodziców. Trzeba także przypominać rodzicom, że alkohol nie jest „bezpieczniejszą alternatywą” dla narkotyków, a niestety takie opinie często wyrażają osób dorosłe nawet w obecności dzieci.

7. Dorośli mieszkańcy gminy pytani o najważniejsze ich zdaniem problemy lokalne wskazali alkoholizm, bezrobocie oraz picie alkoholu przez młodzież, jako te najistotniejsze. Potwierdza to potrzebę działań profilaktycznych związanych z problemem alkoholowym. Tym bardziej, że dorośli mieszkańcy oczekują tego typu działań – 72% wyraziło takie oczekiwanie, natomiast aż 73% nie wie, jakie aktualnie działania podejmuje władze gminy w celu niwelowania i przeciwdziałania problemowi uzależnienia od alkoholu w środowisku lokalnym. Trzeba też wspomnieć, że 51% ankietowanych wskazało na działania edukacyjne, jakie te, które należy podejmować w pierwszej kolejności.

8. Istotną kwestią okazuje się także poruszanie tematyki przemocy w rodzinie. Dorośli mieszkańcy gminy znają w swoim otoczeniu osoby doznające przemocy ze strony swoich bliskich – 25% zadeklarowało taką odpowiedź, a jednocześnie 20%

badanych uważa, że jest to prywatna sprawa i nikt nie powinien się wtrącać. Niestety aż 22% uważa stosowanie kar fizycznych za dobrą metodę wychowawczą, a około 45% uważa, że kary fizyczne nie powinny być zabronione. Dlatego też warto nie tylko edukować dorosłych z zakresu najnowszych regulacji prawnych w zakresie przeciwdziałania przemocy, ale też ukazywać im alternatywne metody wychowawcze, niezwykle wartościowe zwłaszcza jeśli chodzi o rodziców.

Otrzymane dane statystyczne stanowią bardzo ważny punkt odniesienia dla planowanych działań profilaktycznych. Należy pamiętać o tym, że pomocy i dostarczania specjalistycznej wiedzy na temat uzależnień wymagają nie tylko dzieci oraz młodzież, ale także często ich rodzice, osoby dorosłe. Pomagać to nie tylko minimalizować skutki alkoholizmu, ale przede wszystkim zapobiegać, czyli edukować, uświadamiać, wskazywać alternatywne sposoby spędzania czasu wolnego, radzenia sobie z sytuacjami trudnymi, konfliktowymi. Pomagać to również podejmować działania polegające na kształtowaniu prawidłowych postaw osobowościowych, uczyć umiejętności mówienia „nie” wszelkim używkom, w przypadku presji otoczenia.

IV. Adresaci programu

Program przeznaczony jest dla:

- mieszkańców Gminy Pacyna
- dzieci, młodzieży i ich rodzin
- osób uzależnionych od alkoholu oraz pijących szkodliwie i ryzykownie
- rodzin, dzieci i osób dotkniętych problemem uzależnień,
- przedstawicieli instytucji i służb pracujących z osobami dotkniętymi problemem uzależnień,
- pozostałej społeczności lokalnej.

V. Cele programu

Głównym celem programu w 2019r. jest kontynuacja długofalowego procesu edukacji społecznej, w szczególności dzieci i młodzieży, na temat zagrożeń związanych z uzależnieniami od alkoholu, narkotyków, pomoc osobom uzależnionym i ich rodzinom, a także promowanie i propagowanie idei zdrowego stylu życia, wspierania alternatywnych form spędzania wolnego czasu, wzmocnienie więzi rodzinnych oraz zapewnienie wsparcia i pomocy dla ofiar przemocy w rodzinie. Ponadto edukacja społeczna dotycząca profilaktyki i rozwiązywania problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych, uzależnieniami behawioralnymi oraz zachowaniami ryzykownymi podejmowanymi przez dzieci i dorosłych.

Cel główny będzie realizowany w obszarach:

1. Profilaktyki uniwersalnej – adresowanej do wszystkich mieszkańców Gminy Pacyna (dzieci, młodzieży i dorosłych) bez względu na stopień indywidualnego ryzyka występowania problemów związanych z używaniem alkoholu i innych substancji psychoaktywnych.
2. Profilaktyki selektywnej – adresowanej do grup o podwyższonym ryzyku wystąpienia problemów związanych, z używaniem alkoholu i innych substancji psychoaktywnych.
3. Profilaktyki wskazującej – adresowanej do grup lub osób wysokiego ryzyka, demonstrujące wczesne symptomy problemów związanych z używaniem alkoholu, środków odurzających, substancji psychotropowych, ale nie spełniających kryteriów diagnostycznych uzależnienia.

Cele szczegółowe:

1. Zwiększanie dostępności i skuteczności pomocy terapeutycznej i psychologicznej dla osób uzależnionych, współuzależnionych lub zagrożonych uzależnieniem od alkoholu i narkotyków.
2. Udzielanie rodzinom, w których występuje problem alkoholowy i narkotykowy pomocy psychologicznej i prawnej, a w szczególności w zakresie ochrony przed przemocą.
3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, dążenie do zmiany zachowania i postaw wobec alkoholu, w szczególności dzieci i młodzieży.
4. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych.
5. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art.13¹ i 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz występowaniem przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.

VI. Zadania programu i sposoby ich realizacji

1. Zwiększanie dostępności i skuteczności pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych i ich rodzin poprzez:

- a. dyżury terapeuty dla osób uzależnionych, współuzależnionych, członków ich rodzin oraz ofiar przemocy w rodzinie – kontynuacja dyżurów terapeutycznych (dwa razy w miesiącu 4 godz.),
- b. zbieranie i opracowywanie dokumentacji oraz kierowanie wniosków do sądu, celem zobowiązania do podjęcia leczenia odwykowego,
- c. finansowanie badań przeprowadzonych przez biegłych sadowych ds. uzależnień,

- d. zakup i rozpowszechnianie materiałów dot. uzależnień, prenumerata czasopism itp.,
- e. podnoszenia kwalifikacji i kompetencji osób działających w sferze profilaktyki uzależnień,
- f. zamieszczanie na stronie internetowej www.pacyna.mazowsze.pl aktualnych informacji dot. możliwości uzyskania wszechstronnej pomocy dla osób uzależnionych i ich bliskich.

2. Udzielanie rodzinom, w których występuje problem alkoholowy i narkotykowy pomocy psychologicznej i prawnej, a w szczególności w zakresie ochrony przed przemocą poprzez:

- a. prowadzenie działań dotyczących pomocy ofiarom przemocy w rodzinie poprzez bieżącą współpracę z pracownikami Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pacynie, z Zespołem Interdyscyplinarnym ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie z funkcjonariuszami Policji, pracownikami służby zdrowia oraz nauczycielami placówek oświatowych,
- b. pomoc psychologiczną dla dzieci z rodzin zagrożonych uzależnieniami oraz przemocą w rodzinie – kontynuacja dyżurów psychologa dziecięcego (raz w miesiącu 2 godz.),
- c. informowanie o ofercie pomocy specjalistycznej świadczonej przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gostyninie,
- d. informowanie o godz. urzędowania bezpłatnej pomocy prawnej oferowanej przez Starostwo Powiatowe w Gostyninie,
- e. rozpowszechnianie materiałów informacyjnych o możliwościach uzyskania pomocy dla osób z problemem alkoholowym, narkotykowym i ofiar przemocy w rodzinie,
- f. dofinansowanie szkoleń na temat przemocy w rodzinie m.in. dla nauczycieli, policjantów, pracowników GOPS, służby zdrowia oraz członków GKRPA,
- g. dofinansowanie różnych form wypoczynku dla dzieci i młodzieży promujących zdrowy styl życia bez nałogów.

3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dzieci i młodzieży poprzez:

- a. dofinansowanie działań profilaktycznych skierowanych do dzieci i młodzieży: spektakle profilaktyczno-edukacyjne poruszające tematy przemocy, agresji, uzależnień (alkohol, narkotyki i dopalacze), konkursy literacko – plastyczne, warsztaty profilaktyczne,
- b. realizacja programów m.in.: „Hu-hu-ha zima na sportowo nie jest zła”, „Żyję zdrowo” i innych zatwierdzonych przez Komisję,

- c. promowanie postaw zdrowego stylu życia (bez alkoholu, narkotyków papierosów i dopalaczy),
- d. udział w ogólnopolskich akcjach społecznych rekomendowanych przez Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- e. prowadzenie działań edukacyjnych i informacyjnych, w tym kampanii społecznych, adresowanych do różnych grup docelowych, w szczególności dzieci, młodzieży i rodziców, dotyczących różnorodnych zagrożeń społecznych np.: alkohol, narkotyki, cyberprzemoc, przemoc itp., które bezpośrednio i pośrednio mogą prowadzić do uzależnienia.

4. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych – służących rozwiązywaniu problemów alkoholowych i narkomanii poprzez:

- a. bieżącą współpracę ze stowarzyszeniami i instytucjami wspomagającymi realizację programu pomocy (m.in. Policja, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Urząd Gminy, Ośrodek Zdrowia, Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie, Polskie Towarzystwo Walki z Kalectwem oraz PARPA),
- b. gromadzenie i udostępnianie materiałów informacyjno-edukacyjnych dot. profilaktyki uzależnień i przemocy.

5. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art.13¹ i 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz występowaniem przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego:

- a. prowadzenie działań kontrolno-interwencyjnych przez GKRPA, Komisariat Policji w zakresie przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych,
- b. podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów w art. 13¹ i 15 ustawy,
- c. opiniowanie wniosków przedsiębiorców ubiegających się o zezwolenie na sprzedaż napojów alkoholowych pod względem zgodności lokalizacji z uchwałami Rady Gminy Pacyna.

VI. Monitorowanie i sprawozdawczość

Monitoring z realizacji programu będzie polegał na zbieraniu danych dotyczących zrealizowanych zadań Programu od podmiotów zaangażowanych w jego realizację.

Ze swojej działalności GKRPA składa informację z działalności Komisji oraz z wykonania programu Wójtowi Gminy Pacyna oraz Radzie Gminy Pacyna do dnia 30 czerwca każdego roku.

VII. Realizatorzy programu

Realizatorami Programu będą:

1. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Pacynie.
2. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pacynie.
3. dr MEDYK Sp. z o.o. w Pacynie.
4. Posterunek Policji w Pacynie.
5. Szkoła Podstawowa w Pacynie.
6. Przedszkole Samorządowe w Pacynie z siedzibą w Skrzyszewach.

VIII. Budżet na 2019r.

Dział 851- Ochrona zdrowia 25 500,00 zł (przeciwdziałanie alkoholizmowi i narkomanii)

Dochody – 25 500,00 zł (wpłaty za sprzedaż napojów alkoholowych)

Rozchody – 25 500,00 zł z tego :

Rozdział 85153 – Zwalczanie narkomanii – 2 000,00 zł

§ 4210 Zakup materiałów i wyposażenia – 1 000,00 zł

§ 4300 zakup usług pozostałych – 1 000,00 zł

Rozdział 85154 – Przeciwdziałanie alkoholizmowi – 23 500,00zł

§4170 Wynagrodzenia bezosobowe – 10 000,00 zł

§4210 Zakup materiałów i wyposażenia – 2 500,00 zł

§4240 Zakup środków dydaktycznych i książek – 500,00 zł

§4300 Zakup usług pozostałych – 7 500,00 zł

§4390 Zakup usług obejmujących wykonanie ekspertyz, analiz i opinii – 500,00 zł

§4410 Podróże służbowe krajowe – 500,00 zł

§4430 Różne opłaty i składki – 500,00 zł

§4470 Szkolenia pracowników niebędących członkami służby cywilnej - 1 500,00zł

IX. Zasady wynagrodzenia członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Pacynie

Członkom GKRPA za udział w posiedzeniu Komisji przysługuje wynagrodzenie w wysokości 170,00 zł (brutto)

Opracowała: Małgorzata Wiercińska członek GKRPA